

Analyzing Discursive Components of Ivan Bunin's "Cursed Days": "Insider" and "Outlander"

Vol. 12, No. 4, Tome 64
pp. 439-465

October & November 2021

Marzieh Yahyapour¹ *, Janolah Karimi-Motahhar², &
Grigoriy Valeriyevich Tokarev³

Abstract

Ivan Buninchr(39)'s "Cursed Days", which covers the events following Russian October Revolution at 1918 and 1919, features different discourses such as literary, political, historical, social, criminal, critical, and citation, and has been written as a diary compilation. Linguistic elements of "Cursed Days" reflect the biography of the author, the narrator of the book, as a chronicler, critic, and descriptor of the events and interpersonal relationships that he had with various strata of the Russian people throughout the Civil War. Bunin believes that the October Revolution had led to the destruction of culture and the use of abnormal words and phrases in the Russian language. Bunin describes the period using terms "devilish, damn, and cursed," and addresses the Bolsheviks leader as "animal". The present study, in addition to reviewing the procedure and date of "Cursed Days" publication and its genre, discusses the comments from Bunin, critics and experts regarding the book, the events following the October Revolution and its negative aftermath on the Russian language and literature. Bunin believes that the October Revolution caused the deterioration of people's morals, language and literature, and resulted in the socio-cultural abnormalities. Bunin considers the Bolsheviks sabotages as irreparable damages to the Russian language that had delivered writers such as Alexander Pushkin and Leo Tolstoy to the society.

Received: 5 September 2020
Received in revised form: 19 October 2020
Accepted: 9 December 2020

Keywords: Cursed Days", Ivan Bunin, October Revolution, Norm-breaker Language and Literature, "Insider" and "Outlander

1. Corresponding author: Professor of Russian Language and Literature, Faculty of Foreign Languages and Literature, University of Tehran, Iran; Email: myahya@ut.ac.ir,
ORCID ID: <http://orcid.org/0000000181956909>
2. Professor of Russian Language and Literature, Faculty of Foreign Languages and Literature, University of Tehran, Iran; ORCID ID: <http://orcid.org/0000-0002-6072-5797>
3. Professor, Tula State Lev Tolstoy Pedagogical University, Tula, Russia;
ORCID ID: <http://orcid.org/0000-0002-2362-0902>

Ivan Bunin's "Cursed Days", which covers the events following Russian October Revolution at 1918 and 1919, features different discourses such as literary, political, historical, social, criminal, critical, and citation, and has been written as a diary compilation. Linguistic elements of "Cursed Days" reflect the biography of the author, the narrator of the book, as a chronicler, critic, and descriptor of the events and interpersonal relationships that he had with various strata of the Russian people throughout the Civil War. Bunin believes that the October Revolution had led to the destruction of culture and the use of abnormal words and phrases in the Russian language. The dominant discourse, main melody, and the words of the work are tedious. Bunin has described the period through the terms of "devilish, damn, and cursed," and addressed the Bolsheviks leader as "animal". In addition to reviewing the procedure and date of "Cursed Days" publication and its genre, the present study discusses the comments of author, critics and experts regarding the book, the events following the October Revolution, and its negative consequences on the Russian language and literature. Bunin believes that the October Revolution caused the deterioration of people's morals, Russian language and literature, and resulted in the socio-cultural abnormalities. The authors believe that the period following the October Revolution is a period of excitements, and people scuffle with each other for a simple argument. This situation is observed throughout the Russia. Extensive changes in the mood of people and the use of incomprehensible and offensive words are the dominant features of this period. That is why the authors address the Bolsheviks leader with extremely negative titles such as "worthless", "swindler", and "animal". Bunin considers the Bolsheviks sabotages as irreparable damages to the Russian language that had delivered writers such as Alexander Pushkin and Leo Tolstoy to the society. Moreover, the present study points to the tendency of some writers (e.g., Gorky, Blok, Bryusov, Mayakovsky) towards the October Revolution, which Bunin perceives it to be the predominant factor of employing norm-breaking language and literature in this period. Intellectual writers who became true-blue leftist and degenerated the Russian language. Untalented and

treacherous writers who exaggerated in praising themselves and considered themselves as genius. Bunin considers the language of newspapers and literature following the October Revolution as street talk. He also calls the publications following the October Revolution yellow press. Publications that are full of jargon, and warning, threatening, intimidating and boring expressions. Accordingly, words and phrases in the work can be categorized as "Insider" (non-revolutionary) and "Outlander" (revolutionary). According to the authors, the "Insider" language which adheres to moral principles is high language, but the "Outlander" language which is full of jargon and norm-breaking words is low language. Due to the appearance of the work, the authors have employed descriptive elements and various strata to show the decline of the Russian language. Among these elements, one can refer to the confrontation of different strata of society, nature, past and present events and conditions, revolutionaries and opponents of the revolution. The authors have unpleasant feelings regarding the fatal disease that the Russian nation is suffering from. With the advent of the revolution, this disease has become epidemic and caused a decline in the spirituality and language of the people. Exploring "Cursed Days", we conclude that words in the "Insider" language are a manifestation of spirituality, transparency, peace, and order. On the other hand, words in the "Outlander" language have negative semantic combinations such as dissolution, deterioration, degradation, destruction, violation, darkness, death, inhumanity, dishonesty, ridicule, and stupidity which encompass the majority of the revolution language.

تحلیل گفتمان «خودی» و «دیگری» در

روزهای اهریمنی ایوان بوینیں

مرضیه یحیی‌پور^{۱*}، جان‌اله کریمی مطهر^۲، گریگوری والری‌یویچ توکارف^۳

۱. استاد زبان و ادبیات روسی دانشکده زبان‌ها و ادبیات خارجی دانشگاه تهران، تهران، ایران.
۲. استاد زبان و ادبیات روسی دانشکده زبان‌ها و ادبیات خارجی دانشگاه تهران، تهران، ایران.
۳. استاد زبان روسی دانشگاه دولتی تربیت معلم لف تالستوی تولا، تولا، روسیه.

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۹/۰۹/۱۹

تاریخ دریافت: ۱۳۹۹/۰۶/۱۵

چکیده

روزهای اهریمنی ایوان بوینین که حوادث دوره پس از انقلاب اکبر روسیه در سال‌های ۱۹۱۸ و ۱۹۱۹ را دربرمی‌گیرد، دارای ویژگی‌های گفتمان ادبی، سیاسی، تاریخی، اجتماعی، جنایی، انتقادی و استنادی است و در قالب یادداشت‌های روزانه نوشته شده است. عناصر زبانی در روزهای اهریمنی از شرح حال نویسنده یعنی راوی، به منزله وقایع‌نگار، منتقد و توصیف‌گر رویدادها و ارتباطش با افسار گوناگون مردم روسیه در دوره جنگ داخلی، سخن می‌گوید. از نظر نویسنده، انقلاب اکبر به تابودی فرهنگ و به کارگیری واژه‌ها و عبارات ناهنجار در زبان روسی منجر شده است. بوینین برای توصیف این دوره، از واژگان «اهریمنی، لعنتی و نفرین‌شده» و برای رهبر بلشویک‌ها القابی چون «حیوان» استفاده کرده است. در مقاله علاوه‌بر بررسی روند و تاریخچه چاپ روزهای اهریمنی و ژانر (نوع) آن، به نظرات نویسنده، منتقدان و صاحب‌نظران نیز درباره اثر و حوادث این سال‌ها و نتایج منفی انقلاب اکبر در زبان و ادبیات روسی پرداخته می‌شود. بوینین معتقد است انقلاب اکبر سبب افول اخلاق مردم، زبان و ادبیات روسی و ناهنجاری‌های فرهنگی - اجتماعی شده است. از نظر او، بلشویک‌ها صدمات جبران‌ناپذیری به زبان روسی که نویسنده‌گانی چون الکساندر پوشکین و لف تالستوی را تحويل جامعه داده بود، وارد کرده‌اند. علاوه‌بر آن در مقاله به گرایش برخی از نویسنده‌گان (گورکی، بلوك، برویسف، مایاکوفسکی) به انقلاب اکبر که از نظر بوینین عامل اصلی به کارگیری زبان و ادبیات هنگارشکن در این دوره هستند، اشاره می‌شود. بر همین اساس واژگان و عبارات را در اثر می‌توان به «خودی» (غیرانقلابی) و «دیگری» (انقلابی) تقسیک کرد. با بررسی روزهای اهریمنی به این نتیجه

می‌رسیم که واژگان در زبان «خودی» مظہر معنویت، شفافیت، آرامش و نظم است، ولی در زبان «دیگری»، دارای ترکیب‌های معنایی منفی؛ مانند انحلال، فروپاشی، انحطاط، تحریب، قانون‌شکنی، تاریکی، مرگ، غیرانسانی، دروغ، مسخرگی، حماقت و غیره هستند و جایگاه نخست را در زبان انقلاب به خود اختصاص می‌دهند.

واژه‌های کلیدی: روزهای اهریمنی، ایوان بونین، انقلاب اکتر، زبان و ادبیات هنجارشکن، «خودی» و «دیگری».

۱. مقدمه

ایوان الکسی بیویچ بونین^۱ (۱۸۷۰-۱۹۵۳)، نویسنده، شاعر، سیاح و مترجم نامدار سده بیستم روسیه است. گرچه او خود را بیشتر شاعر می‌داند تا نویسنده، ولی خالق آثار ارزش‌داری به نثر نیز است. تبحر او تنها در شعر نبود، رمان زندگی آرسنیف^۲ (۱۹۲۷-۱۹۳۳) با شهرت جهانی، موفق به دریافت جایزه نوبل ادبیات در سال ۱۹۳۳ شد. وی نخستین نویسنده روس بود که موفق به دریافت این جایزه شد. البته او پیش از این، چندین بار جایزه ادبی پوشکین در روسیه را نیز از آن خود کرده بود.

روزهای اهریمنی^۳ ایوان بونین که موضوع مقاله است، درباره دوره بعد از گذر از حکومت تزاری به کمونیستی است. گفتمان غالب، آهنگ اصلی و واژگان آن ملال‌انگیز است. روزهای اهریمنی فقط از دردها و رنج‌های نویسنده که راوی اثر نیز است نمی‌گوید، بلکه از ظلم‌هایی سخن می‌گوید که بر کشور روسیه، ملت آن، زبان و ادبیات روسی وارد شد. روزهای اهریمنی با این عبارت آغاز می‌شود: «این سال لعنتی به اتمام رسید، اما درادامه چه خواهد شد؟ شاید چیز بدتری اتفاق بیفتد. احتمالاً همین طور است» (بونین، ۲۰۰۴، ترجمه یحیی‌پور و محبوب‌زاده، ۱۴۰۰، ص. ۲۱). بونین زبان روزنامه‌ها و ادبیات این دوره را در مقایسه با گذشته نازل، هنجارشکن و کوچه‌و بازاری می‌خواند. او زبان و گفتار موافقان و مخالفان انقلاب اکتر را درواقع به «خودی» و «دیگری» تقسیم کرد. وی نشان داد زبان «خودی» فاخر و زبان «دیگری» نازل است.

۲. پیشینهٔ پژوهش

درباره روزهای اهریمنی پژوهش‌هایی توسط بونین شناسان معاصر روسیه، صورت گرفته است که از جمله آن‌ها می‌توان به «روزهای اهریمنی»: بونین پرشور، و.پ. کوچتف^۳ (۱۹۹۰)، «روزهای اهریمنی» ایوان بونین، آلگ میخائیلوف^۴ (۱۹۹۱)، «درباره بونین»، ایگور ایلینسکی^۵ (۲۰۰۹)، «روزهای اهریمنی» ایوان بونین: بررسی متن اثر^۶ سرگی ماروزف^۷ (۲۰۱۲)، «ویژگی‌های کاری ایوان بونین با حقایق»، آنتون باکونتسف^۸ (۲۰۱۳): «روزهای اهریمنی» ایوان بونین: متن اثر^۹ یوگنی پاناما ریوف^{۱۰} (۲۰۱۹) و غیره اشاره کرد که عمدتاً به ساختار ظاهری و تعیین ژانر آن و بسیار اندک به زبان اثر پرداختند. در مقاله حاضر تلاش شده است برای درک بهتر زبان اثر، علاوه‌بر مباحث مورد مناقشه در آن، اشاره‌ای کوتاه به تاریخچه نگارش، عناصر طبیعت، ساختار ظاهری و ژانر آن که از عوامل اثرگذار بر شکل‌گیری زبان و ادبیات روسی این دوره از تاریخ روسیه است، اشاره شود. همچنین به نحوه به کارگیری واژه‌های «خودی» و «دیگری» و معانی آن‌ها توسط ایوان بونین از جنبه‌های گوناگون پرداخته شود.

۳. چاپ روزهای اهریمنی

باتوجه به مهاجرت نویسنده (۱۹۲۰) و محتوای روزهای اهریمنی، چاپ آن در خارج از روسیه صورت گرفت. بخش‌هایی از روزهای اهریمنی طی سال‌های ۱۹۲۵ تا ۱۹۲۷ در روزنامهٔ مهاجر روسی با عنوان رستاخیز^{۱۱} در فرانسه و سپس در اکتبر سال ۱۹۲۵ به شکل کامل در قالب مجموعه‌آثار در انتشارات پتروپولیس^{۱۲} در شهر برلین آلمان به چاپ رسید. البته در دسرهای چاپ اثر در خارج از کشور نارضایتی نویسنده را به دنبال داشت. سی ژوئیه ۱۹۳۵ بونین به کاپلان^{۱۳} (ناشر) درخصوص جلد (دهم) جدید روزهای اهریمنی از مجموعه آثار نوشت: دیروز کتاب آثار منتشر نشده را به برلین فرستادم. درخواست دارم و مصرم: دقیقاً مطابق شرایط ما چاپش کنید. شما واقعاً عذابم دادید: همان جلدی که در حال حاضر منتشر می‌شود، بان، باز هم دارد برخلاف شرایط، منتشر می‌شود! حداقل آخری را که دیروز ارسال کردم، زودتر چاپ کنید. برای شما هم بهتر است: چاپ نخست (Morozov, 2017, c. 262).

در اتحاد شوروی چاپ روزهای امریکنی ممنوع بود، ولی بعد از فروپاشی، اجازه چاپ به کتاب داده شد.

بونین نویسنده خاطرات و تاریخنگار با چیرگی تمام با بهره‌گیری از واژگان و ژانر خاص توانست پس از روزهای انقلاب اکتبر روسیه را با شگفتی فراوان به تصویر بکشد؛ انقلابی که باعث مهاجرت ناخواسته او و بسیاری از متفکران روسی به امریکا و اروپا شد. از نظر بونین «انقلاب اکتبر و جنگ یک جنبه بیشتر ندارد: قتل عام اسرا، اذیت و آزار اسرای نظامی، تقیش، تعقیب، دستگیری و...» (یحیی پور، ۱۳۹۹، ص. ۸). رامان گول^{۱۲}، نویسنده مهاجر روس، در اثری باعنوان من روسیه را با خود بردم^{۱۳}، نظر بونین درباره انقلاب اکتبر را با نظر ساشا چورنی^{۱۰} (۱۹۳۲-۱۸۸۰)، شاعر، نویسنده، روزنامه‌نگار مهاجر روسی چنین مقایسه می‌کند: موضع سازش‌ناپذیر بونین در رابطه با بلشویسم باعث افزایش اقتدار او در نگاه ساشا چورنی شده است. حتی معاصران به شباهت دیدگاه‌های سیاسی آن دو اشاره کرده‌اند: «نفرت شدید از بلشویسم در وجود ساشا چورنی بود. آیا چنین نفرتی در زمان نوشتن روزهای امریکنی در بونین هم وجود داشت؟ به نظر می‌رسد در بونین آنقدر شدید نبود» (Гуль, Т. 1, 1981, с.. 46).

۴. ژانر روزهای امریکنی

با نگاهی سطحی به شکل ظاهری، نخستین برداشت این است که روزهای امریکنی در قالب یادداشت‌های روزانه نوشته شده است. ولی قابل تأمل است که بدانیم تا به امروز بحث‌ها و نظرات زیادی درباره ژانر (نوع) آن مطرح شده است و نظرات گوناگون بونین‌شناسان و منتقدان در این‌باره همچنان جاری و ساری است.

بونین نویسنده رمان، داستان، خاطرات، یادداشت‌های روزانه و اثری مانند روزهای امریکنی است که تعیین ژانر آن تا به امروز در محافل ادبی بحث‌برانگیز است. در روزهای امریکنی، علاوه بر یادداشت‌های روزانه نویسنده به منزله شاهد عینی رویدادهای پس از انقلاب، یعنی در زمان جنگ داخلی میان ارتض سرخ و سفید، خواننده با نقل قول‌هایی از وقایع مستند از زبان نه تنها نویسنده، بلکه افراد گوناگون و همچنین گفت‌وگو میان نویسنده اثر و ییگر شاهدان درباره حقایق، مناظرات افراد در خیابان یا سایر مکان‌ها و گاهی شایعات،

مواجه است. علاوه بر همه این‌ها، نویسنده از روزنامه‌هایی مانند روسکیه و داماستی^{۱۵}/خبر روسیه؛ ولاست نارود^{۱۶}/حکومت خلق؛ روسکایا میسل^{۱۷}/اندیشه روسی؛ ایزوستیا^{۱۸}/اطلاعات؛ و غیره اخباری دربارهٔ رخدادهای پس از انقلاب در دو پایتخت (مسکو و سن پیتربورگ) و سایر شهرها مانند اودسا^{۱۹} آورده است که تحلیل واژگان آن‌ها در نشان دادن شرایط اجتماعی آن دوران بسیار بالهمیت است.

بنابر اظهار آنتون باکونتسف، روزهای اهریمنی یکی از پیچیده‌ترین آثار ایوان بونین از نظر ادبی است. تا به امروز بحث دربارهٔ ژانر آن همچنان ادامه دارد: کریژیتسکی^{۲۰} (۱۹۷۴)، کوچتف (۱۹۹۰) و پریموچکینا^{۲۱} (۲۰۰۳) ژانر آن را «دفتر یادداشت»، و صاحب‌نظرانی هم مانند مالتسو^{۲۲} (۱۹۹۴)، یادداشت‌های روزانه؛ میخائیلوف (۱۹۹۱) و ابرت^{۲۳} (۱۹۹۶) «دفتر یادداشت ادبی»؛ اشار^{۲۴} (۱۹۹۶) و گی اورگیفسکی^{۲۵} (۱۹۹۹)، «اثر ادبی»؛ میخائیلوف (۱۹۹۱) «کتاب ادبیات سیاسی و اجتماعی»؛ کلینگ^{۲۶} (۲۰۰۳)، «سند عصر»؛ خیونتسش^{۲۷} (۲۰۱۰) «بریده‌ها»، «وقایع‌نگاری ادبی» نامیدند. از نظر باکونتسف هریک از این تعاریف یک نقص دارند، چراکه جامع نیستند. او معتقد است که د. رینیکر^{۲۸}، بونین‌شناس آلمانی، عنوان پذیرفتگی تری را ارائه کرده است، چراکه او ژانر روزهای اهریمنی را ژانری «ترکیبی» می‌نامد که دارای ویژگی‌های ادبیات سیاسی - اجتماعی، استنادی و ادبی است (Бакунцев, 2013, Cc. 22-23). از نظر سرگی ماروزف دیگر بونین‌شناس معاصر روسی، ژانر اثر را می‌توان این‌گونه تعریف کرد: روزهای اهریمنی اثری ادبی - انتقادی و همچنین ادبی - سیاسی و اجتماعی است که در قالب یادداشت‌های روزانه نوشته شده است (Морозов, 2019). از نظر ما نظر ماروزف جامع‌ترین تعریف است. شاید بتوان به نظر او افزود که روزهای اهریمنی نوعی روزنگار نیز است که ایوان بونین براساس شرح حال خود، رویدادهای پس‌انقلاب اکتبر ۱۹۱۷ را به رشته تحریر درآورده است. به اعتقاد یوگی پاناماریوف

متن اثر لایه‌لایه است. بونین تلاش نکرد تا به نثر مستند مطلق و صرف پیردادزد. مطالب و مباحث مستند در داستان آن است، روشی که این امکان را می‌دهد تا تخیلات هنری و حقیقت زندگی با هم بهترین شکل ممکن، تلفیق شوند. متن اثر برداشت‌های مستقیم نویسنده از زندگی است که با استفاده از دفتر یادداشت و سلسله‌ای از ژانرهای از بسیوی اثری حساسی سوق داده می‌شود (Пономарёв, 2019, с. 202).

این بحث و جدل درباره ژانر روزهای اهریمنی بونین، یادآور سخنان بزرگ علوی درباره روایت او است که چنین آغاز می‌شود: «آنچه از نظر خوانندگان می‌گذرد، نه قصه است نه رمان. هیچ‌گونه حادثه غریب و عجیبی در آن وجود ندارد. حکایت نیست؛ روایت است. سرگذشت نیست؛ تاریخچه دورانی است که از روی نواری درباره رویدادهای زندگی انسانی رنج‌کشیده نقل شده است» (علوی، ۱۳۷۷، صص. ۸۷). اما قهرمان‌های روزهای اهریمنی بونین همه واقعی و خواننده همچنین شاهد رویدادهای واقعی در دوره بعد از گذر است. انسان رنج‌کشیده در اثر، نویسنده و ملت روسیه است.

بونین در روزهای اهریمنی احساسات ناخوشاید خود را نسبت به بیماری مهکی که مردم روسیه دچار آن شده نشان داده است. افول معنویت و زبان مردم ناشی از این بیماری است: البته این ژانر به بونین کمک کرد تا نظر خود را درباره حوادث پیش‌آمده در روسیه، بشویک‌ها و انقلاب، بهتر و زیباتر به زبان آورد. احساسات ناخوشاید خود را نسبت به وطن از دسترفته بیان کند و برای نجات آن قلم به دست بگیرد، به امید اینکه بیماری وحشت‌ناکی را که به جامعه صدمه رسانده و عامل افول معنویت، وجودان، ایمان و زبان است نشان دهد .(Яхъяпур и др., 2017, с. 139)

۵. رویدادهای سال‌های ۱۹۱۸ و ۱۹۱۹ در روزهای اهریمنی

روزهای اهریمنی به روزهای لعنتی، نفرین‌شده و اهریمنی اشاره دارد. این روزها از نظر نویسنده سیاهترین روزهای حیات روسیه است، ولی مردم بی‌جهت شاد بودند: «اطراف من، چیزهای شگفت‌انگیزی هست؛ تقریباً همه به دلایلی غیرمعمول خوشحال‌اند، هرکسی را که در خیابان می‌بینی، چهره‌ای شاد و خندان دارد» (بونین، ۲۰۰۴، ترجمه یحیی‌پور و محبوب‌زاده، ۱۴۰۰، ص. ۲۱)، اما صفت به کار رفته در عنوان اثر احساس نوعی عدم رضایت را بیان می‌کند و طبیعی است ماجراهای آن نباید چندان دلپذیر باشد. «بسیاری از پیش‌بینی‌ها و هراس‌های بونین به شکل نادری، آگاهانه بودند. در سال‌های انقلاب و جنگ داخلی، تشویش‌های پر مخاطره او وارد اثری با عنوانی فصیح، یعنی روزهای اهریمنی شده است» (Колобаева، 2000, с. 49).

بونین برای تبادل افکار و نشان دادن پویایی و زنده بودن حوادث بخش‌هایی از اثر را

به شکل گفت‌و‌گو نوشته شده است.

روزهای اهریمنی از دو قسمت تشکیل شده است: مسکو، سال ۱۹۱۸ و اودسا، سال ۱۹۱۹. وقایع مسکو از تاریخ اول ژانویه تا بیست و چهارم مارس ۱۹۱۸ را دربرمی‌گیرد. در اثر تمام تاریخها براساس میلادی قدیم (گاهشمار ژولینی)^{۳۰} آمده است.

اولین یادداشت در بخش اول، مربوط به اول ژانویه ۱۹۱۸ است که بوئین از سالی که گذشت به منزله «سال نفرین شده» یاد می‌کند و در انتظار آیندهای تلخ و تاریک به سر می‌برد. او با لحنی تمثیل‌آمیز از تقویم میلادی جدید (گاهشمار گریگوری)^{۳۱} که از سال ۱۹۱۸ در اتحاد شوروی رایج شد، حرف می‌زند و درباره «آغاز هجوم آلمان‌ها»^{۳۲} که مورد استقبال همگان واقع شده، از رویدادهای مسکو بعد از انقلاب اکابر سخن به میان می‌آورد. در میان خاطراتی که روزبه روز جلوتر می‌روند و چهره مسکو را از زبان نویسنده به تصویر می‌کشند، همانطور که از نام اثر پیداست، هیچ ردپایی و نشانی از خوشبینی وجود ندارد و امیدی به آینده و تغییرات بهتر نیست.

ایوان بوئین برای تشریح مبسوط‌تر شرایط آن روزهای مسکو، از فلاکت سربازانی که نماد مقاومت روسیه هستند سخن به میان می‌آورد: «افسر جوانی که از خجالت سرخ‌شده بود، وارد واگن تراموا شد و گفت که "متأسفانه، نمی‌تواند پولی بابت بلیت پردازد"» (بوئین، ۲۰۰۴، ترجمه یحیی‌پور و محبوب‌زاده، ۱۴۰۰، ص. ۲۷).

«به گفته د. در سیمفر اپول^{۳۳} "هراسی وصف‌نایزیر" حاکم است، سربازان و کارگران "تا زانو در خون راه می‌روند". یک سرهنگ ارشد پیر را زنده‌زنده در لوکوموتیو سوزاند» (همان، ص. ۲۸).

نویسنده از زبان یک کارگر چنین می‌نویسد:

خدا می‌داند. ما ملت جاهلی هستیم، چه می‌دانیم؟ چه خواهد شد؟ همان هم خواهد شد: مجرمان را از زندان‌ها آزاد می‌کنند، آن‌ها بر ما حکومت خواهند کرد، نباید آزادشان کرد، مدت‌ها پیش باید آن‌ها را با تیر سمی می‌کشیم. تزار را از تخت پایین کشیدند، در زمان او چنین چیزهایی نبود. حالا این بشویکها را از جا تکان نمی‌دهند. مردم ضعیف شده‌اند (همان، ص. ۴۴). در زمان صلح فراموش می‌کنیم که جهان پر از چنین آدم‌های معلوم‌الحال است و آن‌ها در زمان صلح در زندان‌ها و تیمارستان‌ها به سر می‌برند. اما زمانی فرا می‌رسد که "مردم

مقتدر "پیروز می‌شوند. درب زندان‌ها و تیمارستان‌ها گشوده، آرشیو ادارات تحقیقاتی سوزانده و جشن باده‌گساري انقلاب شروع می‌شود (همان، ص. ۱۷۹-۱۷۸). اتفاقات پس از انقلاب اکتبر روسیه و برداشت بونین از آن‌ها، در جای‌جای اثر قابل لمس است و در این میان نظرات نویسنده درباره رویدادهای پس‌انقلاب در پس واژگان پنهان نمانده است. او درباره ماهیت انقلاب بسیار می‌اندیشید و انقلابیون را با اجهه مقایسه می‌کرد: «اجنه از لین بهترند» (همان، ص. ۵۱). البته تصویر لینین در سراسر اثر نفرت‌انگیز است. نویسنده با صفات و القاب به‌شدت منفی، رهبر بلشویک‌ها را مورد خطاب قرار می‌دهد: «بی‌ارزش»، «کلاهبردار»، «آه، چه حیوانیست! ...» (همان).

بخش دوم روزهای اهریمنی «اوDSA، سال ۱۹۱۹» نام دارد. شروع این دوره از ۱۲ آوریل ۱۹۱۹ با جمله‌ای پر از نامیدی همراه است: حدوداً سه هفته از مرگمان گذشته است و هر کس به‌خاطر یک بحث ساده دست به‌یقظه دیگری می‌شود.

نویسنده در بخش اوDSA هم افکار پیشینش را تکرار می‌کند و انقلابیون را شیاطین می‌نامد و از اینکه عده‌ای بدون درک واقعیت دربی اجرای خواسته‌های انقلابیون هستند، در تعجب است. از نظر نویسنده «شیطان خشم قabilی، خون‌خواهی و بی‌رحمانه‌ترین خشونت، درست در همان روزهایی که برادری، برادری و آزادی اعلام شد، روسیه را درنوردیدند» (همان، ص. ۶۸).

رویدادهای وقوع انقلاب و پس از آن، بر پیکر شکسته و افکار پریشان و غمگین بونین سیلی می‌تواخت، «حتی والاترین ایمان زندگی، یعنی ارتودوکس هم منجی او نبود. این امر زمانی مشهود است که او مشوش است و مراسم خاکسپاری در کلیسا را توصیف می‌کند» (Motorin, 2015, c. 60).

ایوان بونین در مواردی از مردم روسیه کاملاً قطع امید می‌کند. او مردم روسیه را به دو سسته تقسیم کرده است: بر عده‌ای از آن‌ها، «روس»، غلبه کرده و بر عده‌ای دیگر (طبق گفته خود او)، چود.^{۳۴} اما ویژگی مشترک هر دو: تغییرات وحشتناک خلق و خو، ظواهر و «تزلزل» است. مردم درباره خود می‌گویند که «چوب دوسر طلا» هستند، همه‌چیز به شرایط بستگی دارد. «از ما، مانند درخت، هم چماق می‌سازند و هم تمثال». پرورش‌دهنده این درخت هر کسی می‌خواهد باشد: «سرگئی راینرتسکی^{۳۵} یا ایمِلکا پوگاچف^{۳۶}» (بونین، ۲۰۰۴، ترجمه یحیی‌پور و محبوب‌زاده، ۱۴۰۰، ص. ۸۳).

بونین خاطرنشان می‌کند که مردم با عوض شدن رنگ شهر، خود نیز تغییر رنگ می‌دهند: «به محض اینکه شهر رنگ «سرخ» به خودش بگیرد، مردم نیز در خیابان‌ها تغییر رنگ می‌دهند، افرادی پدیدار می‌شوند که ظاهرشان نشانی از سادگی و روزمرگی ندارد و تقریباً همه آن‌ها از حماقت شیطانی خود که در همه تأثیر گذاشت، وحشت دارند. «و اینکه چطور بسیاری از احمق‌ها متلاعده شدند که در تاریخ روسیه، "تغییر" بزرگی رخ داد و کاملاً جدید و بی‌سابقه است!» (همان، ص. ۷۹).

ایوان بونین در ادبیات روسی و جهان با عنوان‌هایی مانند «هنرمند - فیلسوف»، «هنرمند - زیباشناس»، «هنرمند - نویسنده»، «هنرمند - واژه»، «هنرمند - شاعر» و نیز «نویسنده - رئالیست» شناخته شده است. اما «او خود را رئالیست نمی‌داند. در نامه‌ای به ل. د. رژفسکی^{۳۷} نوشته: نامیدن من به عنوان رئالیست، یعنی شناختن من به عنوان هنرمند است» (2000, c. 52). هنرمند بودن او در انتخاب واژه‌ها در روزهای اهریمنی مشهود است.

۶. زبان اثر

یکی از مباحثی که در روزهای اهریمنی لازم است به آن پرداخته شود، زبان انقلاب و همچنین سرنوشت و وضعیت زبان و ادبیات روسی است که متأثر از حوادث دوره پساانقلاب است.

فراوانی واژه‌های روسی در روزهای اهریمنی حکایت از غنی بودن زبان ایوان بونین دارد که بسیار حیرت‌انگیز است: «زبان بونین غنی‌ترین زبان از نظر تعدد واژه‌های است، زبان نفیس، ظریف، موسیقایی و زبان خون‌گرم کلام مردمی است» (Ильинский, 2009, c. 21). با وجود اینکه قهرمانان روزهای اهریمنی از سنتین و اقشار گوناگون جامعه هستند، اما بونین با مهارتی شگفت‌انگیز از سخنان آن‌ها در متن اثر آورده است. همین امر سبب شده تا خواننده در افکار و اندیشه‌های متفاوت و متنوع سیر کند و هنگام خواندن آن، احساس کند که خود شاهد رویدادهای است. از سویی، گاه خود را مخاطب نویسنده می‌بیند، از سوی دیگر گاهی نیز شاهد گفت‌وگوی دیگران است، که همه این عوامل سبب شده است تا از یکنواختی روایت‌گونه ماجرا و کسل‌کنندگی آن، برای او کاسته شود.

به کارگیری واژه‌هایی توسط بلشویک‌ها و دیگران که در زبان روسی رایج نبوده، برای نویسنده آزاردهنده بودند. برای او «ژارگون بلشویکی واقعاً غیرقابل تحمل است» (بونین، ۲۰۰۴، ترجمهٔ یحیی پور و محبوبزاده، ۱۴۰۰، ص. ۹۱).

بونین در روزهای اهریمنی به میزان قابل توجهی واژه و عبارات را مورب نوشته است، به ویژه در جاهایی که راوی از زبان هنجارشکن بلشویک‌ها سخن می‌گوید (Пономарёв، 2019, c. 200).

دانیل رینیکر می‌نویسد که:

پژوهشگران از واژگی‌های بارز زبان زمان انقلاب را، فراوانی واژه‌ها و اصطلاحات وام‌گرفته شده، تنوع و وفور اختصارات می‌دانند. واژه‌های نامفهوم، توهین‌آمیز و رکیک ازیکسو، و از سوی دیگر واژگان باسطح عالی و قدمی با کمال بلاغت و قربت آهنگین که نزدیک به گفتار سخنوری است، در متن اثر مشاهده می‌شود. معاصران زیادی از بی‌سواندی عمومی شکایت داشتند (این در وهله نخست به زبان روزنامه‌ها بر می‌گشت) ... بونین در مناظره و جدال با زبان انقلاب متوقف نمی‌شود. برای او مهم بود تا نشان دهد که زبان انقلاب از کجا نشئت می‌گیرد و از چه منبعی تغذیه می‌کند: «ژارگون بلشویکی کاملاً غیرقابل تحمل است. ...» (Ринicker, 2001, Cc. 14-15, 16).

روزهای اهریمنی این امکان را می‌دهد تا به کمک تجزیه و تحلیل واژگان، واژگی‌های درک شخص نویسنده و همچنین شناخت سرنوشت او را بازسازی کرد. از این نظر، بررسی واژگی‌های واژگانی - معناشناسی روزهای اهریمنی ایوان بونین بسیار جالب توجه است. همانطور که ذکر شد، اثر بیانگر درک نویسنده از سال‌های نخست انقلاب اکتبر ۱۹۱۷ است. زمان حال و آینده منفی، نامشخص، نومیدانه و وحشتتاک توصیف می‌شود که با به کارگیری ضمایر مبهم بیان می‌شود: «اما درادامه چه خواهد شد؟ شاید چیز بدتری اتفاق بیفتد» (بونین، ۲۰۰۴، ترجمهٔ یحیی پور و محبوبزاده، ۱۴۰۰، ص. ۲۱).

ارزیابی واضح و صریح، عاطفی و توصیفی، از مشخصه‌های ساختار واژگانی روزهای اهریمنی بونین است. از میان واژگان ارزیابی، تعدد واژگان تحقیرکننده غالب است: «این سال لعنتی به اتمام رسید» (همان).

بونین در روزهای اهریمنی به کمک مستندات عملی مخالفت دیرین «خودی در مقابل دیگری» را که برای جهان‌بینی روسی حائز اهمیت است، نشان می‌دهد. این کهن‌الگو به منزله

اصل شکل‌گیری فضای مفهومی متن موردنحلیل عمل می‌کند. هر آنچه را که مرتبط با تحولات انقلاب است، بونین آنرا کرونوتوب (زمانی - مکانی) بیگانه می‌انگارد، و منفی ارزیابی می‌کند. از نظر بونین تبدیل تقویم میلادی قدیم (گاهشمار ژولینی) به میلادی جدید (گاهشمار گریگوری) هم بیگانه است. از این منظر شکل محاوره ضمیر «آن‌ها» از مشخصه‌های متن است: به کار بردن *uxHui* به جای *ux* (همان، ص. ۲۲) که مؤکد نگاه تحقیرآمیز به حکومت جدید و بیگانگی آن با قهرمان لیریک اثر است.

در روزهای اهریمنی فضای خودی در مقابل دیگری قرار می‌گیرد. در اثر، دنیای خودی مظہر معنویت، روشنی، آرامش و نظم نشان داده می‌شود که مانند رویائی در زندگی واقعی ظاهر می‌شود. «مراسم نیایش در خانه مقابل ما در حال برگزاری است، شما میل "شادی غیرمنتظره"^{۱۸} مریم مقدس را آوردند و کشیشان دعا می‌خواهند» (همان، ص. ۴۴).

تصاویر کرونوتوب خودی، بر اساس اصل تقابل با کرونوتوب بیگانه نمایش داده می‌شوند: از مسکو بروید گم شوید! و جای تأسف است. هنگام روز به طور عجیبی نفرت‌انگیز است. هوا مريطوب، همه‌چیز مريطوب و کثیف است، در پیاده‌روها گودال‌های آسفالت و چاله‌چوله‌های بخی است؛ درباره مردم هم که چیزی برای گفتن نیست. هنگام غروب و شب خلوت است، آسمان از فانوس‌های اندک، کسل‌کننده و گرفته به تاریکی می‌زند، اما این کوچه آرام و کاملاً تاریک است. هنگام راه رفتن، ناگهان دروازه‌های بازی که پشت آن‌ها، در عمق حیاط، سایه زیبای خانه قدیمی که اندکی در آسمان شب به تاریکی می‌زند؛ آسمانی که اینجا متفاوت از آسمان خیابان است و جلوی خانه درختی صدساله با نقشونگار سیاه شاخ و برگ‌های پهن و گسترده را می‌بینی... (همان، ص. ۵۰).

تقریباً سه هفته از روز نابودیمان می‌گذرد ... بندری مرده و خالی، شهری مرده و کثیف ... فرزندان و نوه‌هایمان در شرایطی نیستند که حتی بتوانند روسیه‌ای را که ما زمانی (یعنی دیروز) در آن زندگی می‌کردیم، روسیه‌ای که ما برای آن ارزشی قائل نبودیم و تمام این قدرت، پیچیدگی، ثروت و خوشبختی اش را درک نکردیم، برای خود تصویر کنند (همان، ص. ۶۷).

هنگام ترسیم تصاویری از فضای بیگانه و انقلابی، توجه بونین به جنبه‌های گوناگون معطوف و مرکز می‌شود. اولین جنبه آن شخصیت افراد جدید و انقلابی است. نویسنده ضمین اینکه لین، رهبر انقلاب اکابر را با حیوان یکسان می‌داند، او را بی‌حدود حصر منفی ارزیابی می‌کند:

«آه، چه حیوانیست!» (همان، ص. ۵۱)، بونین کارکنان نوکر صفت دولت جدید را هم می‌میمون می‌نامد: «میمون‌های لعنتی خشمگینانه با تکان دادن چماقشان اتاق‌های تمام خانه‌های شهر را اندازه می‌گیرند» (همان، ص. ۱۱۰).

بلشویک‌های معمولی مورد تحقیر واقع می‌شوند. بونین به بی‌سوادی و بی‌نزاختی آن‌ها تأکید دارد. «در سیواستوپول "آتمان"^{۳۹} ملوانان ریوکین^{۴۰} نامی، با قد یک آرشین^{۴۱} و ریش‌های تکه‌تکه، در بسیاری از قتل‌ها و سرقت‌ها دست داشته، "انسانی با لطیفترین روح"» (همان، ص. ۴۵).

استفاده از عبارت «انسانی با لطیفترین روح» به معنای متضاد، نشان‌دهنده کنایه، طعنه و طنز نویسنده و همچنین عدم تمایل به قرارگرفتن در کنار بلشویک‌هاست. توصیف چهره «فرد غریب» برای نویسنده مهم است. «جرائم» در این جنبه از معانی توصیف‌کننده، ریزمعناهای تکراری محسوب می‌شود:

دوباره نوعی تظاهرات، آگهی، پوستر، موسیقی یکی در جنگل، یکی روی هیزم‌ها، در صدھا گلو این شعار پیچیده: برخیزید، به پا خیزید، مردم کارگرا صدایها خفه و وحشیانه هستند. چهره زنان چوواشی^{۴۲} و موردوفری^{۴۳}، چهره مردھا انگار که دستچین شده باشد، جنایت‌آمیز و درست برخی کاملاً ساخالینی هستند. رومی‌ها روی صورت محکومان خود نشانه می‌گذشتند: "Cave furem" ("از دزد برحدر باشید"). روی این چهره‌ها هیچ چیز نباید گذاشته شود، همه چیز بدون هیچ نشانه‌ای واضح است (همان، ص. ۶۴). «گالری وحشتتاکی از محکومین!» (همان، ص. ۶۰).

از مطالب فوق نتیجه می‌گیریم که درک حقایق انقلابی (کرونوتوب بیگانه)، توسط نویسنده در روزهای امریمنی منوط به درک اصول زیبایی‌شناسی است. همانطور که لف تالستوی گفته است: «زیبایی، دیهیم نیکی است»، بونین نیز در آثار خود مُهر تأییدی بر ارزش‌های ابدی، یعنی نیکی و زیبایی زده است (Muromtseva-Bunina, 2007, c. 13).

دومین جنبه قابل تأمل، ساختار زندگی جدید است. سلطه‌گری معنایی در اینجا تخریب، فساد اخلاقی، هرج و مرج، فقر، حقارت است. بونین برای بیان این معانی از واژگان: *растление, унижение, шабаш, балаган, издевательство*

«میلیون‌ها نفر از مردم روسیه فساد و تحقیر این سال‌ها را تحمل کردند» (بونین، ۲۰۰۴، ترجمهٔ یحیی‌پور و محبوب‌زاده، ۱۴۰۰، ص. ۱۴۳).

انعکاس نمادهای انقلاب (پرچم‌های قرمز) در آب، برای نویسنده تداعی‌گر رودهای خون است: «روی آسفالت خیس آغشته به خون لخته انعکاسی از پرچم‌های سرخ دیده می‌شود که به‌دلیل باران آویخته و بهشدت نفرت‌انگیز به نظر می‌رسد» (همان، ص. ۷۵).

واقعیت‌های زندگی پس از انقلاب مانند صرفه‌جویی در مصرف روشنایی توسط قهرمان لیریک بهمنزله غوطه‌وری در تاریکی غیراخلاقی درک می‌شود: «اکنون تمامی خانه‌ها تاریکاند، همهٔ شهر در تاریکی فرورفته» (همان، ص. ۷۷).

از نظر بونین در زندگی جدید هیچ‌چیز واقعی وجود ندارد، هر آنچه اتفاق می‌افتد، تقليدي است: «تقليدي ديوانه‌وار از قشر جديد، رتبهٔ جديد و حتی سبک زندگی صورت می‌گرفت» (همان، ص. ۹۷).

متراffهای متنی فضای ايدئولوژيکی آن دوره را منتقل می‌کنند: هذیان، دروغ، خوداحمق‌پنداری؛ «آدم سرکش هذیان زیاد می‌گوید و تو با شنیدن به این هذیان در طول روز به آن آدم شدیداً ايمان می‌آوری و به مزخرفات مسری او مبتلا می‌شوی. در غير اين صورت، به‌نظر می‌رسد يك هفته هم دوام نمی‌آوری. هر روز تا نزدیکی‌های شب اين خودفربي به قدرت خاصی می‌رسد» (همان، صص. ۸۰).

سومین جنبه، واکنش فرهنگی به رویدادهای سرنوشت زبان و ادبیات روسیه بونین را نگران کرده است. از نکته‌های مهمی که بونین به آن اشاره می‌کند، پذیرش و عدم پذیرش انقلاب توسط روشنفکران و به‌ویژه نویسندهای این انتقاد است. برخی از روشنفکران مانند گورکی^{۴۴}، بریوسف^{۴۵}، بلوك^{۴۶}، مایاکوفسکی^{۴۷}، برخلاف بونین، با انقلاب اکبر همراه شدند و در راستای ستایش آن، آثاری نوشتند. بونین در روزهای اهریمنی از نویسندهای روشنفکر آن دوره به‌دلیل اینکه چپ دوآتشه شده بودند و زبان روسی را به انحطاط کشیده بودند، بسیار گله‌مند است: «تمام روسیه، زندگی روسی و زبان روسی به این "هنجارشکنی" کثیف و اینترناسیونالی تبدیل می‌شود و آیا امکان دارد يك روز از زیر بار این هنجارشکنی خارج شد؟ و سپس این ادبیات هنجارشکن تقریباً خویشاوندی خونی با تمام ادبیات "جديد" دارد»

(همان، صص. ۱۳۷). از نظر او «زبان از بین می‌رود» (همان، ص. ۱۳۹) بونین علاوه بر توصیف ظاهر و رفتار شاعران و نویسندهای آن دوره، آثارشان را نیز موردنقد قرار می‌دهد. نویسنده آن‌ها را بی‌قریحه یا خائن می‌پندارد و گاهی نوع آن‌ها را موردمفسخر قرار می‌دهد، چراکه علت این شهرت را وابستگی آن‌ها به رژیم می‌داند:

«دانشجویانی که آثار گورکی و آندریف^{۴۸} را می‌خوانند، صادقانه معتقدند نمی‌توانند عمق آن‌ها را درک کنند. مقدمه آناتما^{۴۹} آلبیس را خواندم، کاملاً مزخرف است. این برویوسف‌ها و بیٹی‌ها^{۵۰} چه در سرشان دارند؟» (همان، ص. ۱۰۷).

او معتقد است که ادبیات کوچه‌بازاری (انقلابی) فاسد است، چراکه در ستایش خود افراط می‌کند:

«اکنون در ادبیات روسی فقط "نوابغ" هستند. محصول شگفت‌انگیز! برویوسف نابغه، گورکی نابغه، ایگور سوریانین^{۵۱} نابغه، بلوك، بیٹی ... چگونه می‌توان آرام شد، وقتی این‌قدر آسان و سریع می‌شود به نابغگی پرسش کرد؟ و هر کس تلاش می‌کند جلو ببرود، مبهوت و جلب توجه کند» (همان، ص. ۹۶).

بونین حامیان ادبی انقلاب را با تأکید بر واژه رذالت و سقوط، ارزیابی اخلاقی می‌کند: «افول ادبیات نوین، به نظر می‌رسد پایین‌تر از آن وجود ندارد ...» (همان، ص. ۵۰). ارزیابی ادبیات در اثر روزهای اهریمنی با واژگان: کاذب، نفرت‌انگیز، و لفاظی نمایش داده می‌شود. او ادبیات انقلابی را ادبیاتی «هنجارشکن» توصیف می‌کند: «البته کاملاً "ادبیات هنجارشکنی" است» (همان، ص. ۱۳۷).

روزهای اهریمنی شیوه‌های خودشناسی و خودفهمی شخص را بیان می‌کند. بونین خود را در میان نویسندهای دوره پیشین بررسی می‌کند، به لف تالستوی^{۵۲} استناد می‌کند، و تلاش می‌کند از نگاه الکساندر پوشکین^{۵۳} به حوادث بنگرد: «شب‌هنگام از خیابان تور^{۵۴} (تورسکایا)^{۵۵} می‌گذشتیم: زیر آسمان ابری و روشن، پوشکین غم‌انگیز و متواضعانه سر را خم کرده است، دوباره می‌گوید: «خدای من، چقدر روسیه من محزون است!» (همان، ص. ۵۲).

۷. زبان روزنامه‌ها

زبان روزنامه‌ها و شایعات هم بخشی از روزهای/هریمنی را به خود اختصاص داده است. زبان مطبوعات از نظر نویسنده کلأ پر از ژارگون، هشداردهنده، تهدیدکننده، ارعابآمیز و کسلکننده است. اخبار و اعلامیه‌هایی که به گونه‌ای هشدار از جانب آن‌ها تلقی می‌شود و خبر روزنامه‌ها در آن ایام حاکی از این است که همه‌چیز رو به اتمام و نابودی است:

لحن روزنامه‌ها مانند همیشه، واژه‌های قلمبه سلبه بی‌رحمانه ژارگون، همان تهدیدها، فقط لافزني‌ها و خودستایی‌های خیلی بزرگ، همه روتین و دروغ‌هایش همانقدر واضح که به یک کلمه آن نمی‌توانی اعتقاد کنی و کاملاً در تکه‌ای مجرزا از دنیا، مانند اینکه در جزیره شیاطین زندگی می‌کنی (همان، ص. ۷۹):

«نه کارخانه‌ای، نه راه‌آهنی، نه تراموای، نه آبی، نه نانی، نه لباسی، - هیچ‌چیز!» (همان، ص.

(۱۰۹)

«باتوجه به کاهش بیش از حد سوخت، به‌زودی برق قطع خواهد شد» (همان):

زبان روزنامه‌ها خشن و پر از واژگانی است که از کشت و کشتار و مرگ حکایت دارد: «روز گذشته به حکم دادگاه نظامی انقلاب، ۱۸ ضدانقلاب را تیرباران کردند» (همان، ص. ۱۲۱):

«در خارکف، "تصمیم اقدام‌ها اضطراری گرفته شده" - علیه چه چیزی؟ و تمامی این اقدام‌ها به یک چیز ختم می‌شود، آن هم تیرباران "در محل" است. در اواسط ۱۵ نفر دیگر تیرباران شدند» (همان، ص. ۱۶۰):

«من اخیراً درباره تیرباران این بیست و شش نفر، بسیار خواندم ... چگونه می‌شود فراموش کرد، چطور می‌توان مردم روسیه را برای این کار بخشید؟» (همان، ص. ۸۷).

بونین براساس شواهد خود و اخبار روزنامه‌ها معتقد است که انقلابیون «حاضرند برای ازبین بردن "گذشته ملعون"، حتی نیمی از مردم روسیه را هم بکشند» (همان، ص. ۱۰۴). او می‌افزاید که «رشوه‌خواری، احاذی، می‌خوارگی و نقض تمامی اصول قانون قدم به قدم به چشم می‌خورد ...» (همان، ص. ۱۲۷).

بنابراین، واژگان روزهای/هریمنی ترکیب‌های معنایی منفی مانند انحلال، فروپاشی، انحطاط، تخریب، ظلت، مرگ، غیرانسانی، دروغ، مسخرگی، حماقت را منعکس می‌کند.

۸. واژگان توصیف‌کننده طبیعت

از دیگر نکته‌های قابل ذکر اینکه، بونین گاهی طبیعت را با واژگانی توصیف می‌کند که رنگ- و بوی انقلابی و منزجرکننده دارد. در روزهای اهریمنی زبان شعر و نثر با یکدیگر آمیخته شده‌اند. در میان این حوادث ناگوار و خشن و گاهی بسیار مشتمئن‌کننده، طبیعت گاهی هم جلوه چشمگیری دارد، چنان‌که حال و هوای خواننده را به‌کلی دگرگون می‌کند و حوادث ناخواهایند در پس پرده ذهن او قرار می‌گیرند. طبیعت در ذات بونین است، او نمی‌تواند بدون طبیعت، زشتی‌ها و زیبایی‌های روح انسانی را توصیف کند. طبیعت از عناصر دائمی توصیف شخصیت‌ها و وقایع، هم در نثر و هم در نظم بونین قابل مشاهده است. او که به ریشه اشرافی خود می‌بالد، به سختی می‌تواند نابودی روسیه و هر آنچه را در آن موجود است پیدا کرد، چراکه «فرهنگ اصیل املاک اشرافی و طبیعت روسیه مرکزی بر شکل‌گیری استعدادهای هنری بونین اثر گذاشته بود» (Манчук, 2013, c. 23).

نم نم باران شروع به باریدن کرد. ابرها در بلندای آسمان مشاهده می‌شوند، خوشید می‌درخشد، پرندگان در حیاط روی اقاچهای روشن سبز متمایل به زرد، به زیبایی نغمه می‌خوانند. برشی از افکار و خاطرات درباره چیزهایی که مطمئناً هرگز باز نخواهند گشت ... جنگل کوچک پاگانویه را به یاد آوردم؛ جنگل دورافتاده، انبوه درختان توس، چمن و گلهایی که تا کمر قد کشیده بودند و باری چنین ننم بارانی روی آن‌ها می‌بارید و من عطر توس، مزرعه، بوی نان شیرین و تمام، تمام زیبایی‌های روسیه را استشمام کردم ... (همان، ص. ۱۴۸)؛

«تکه‌ای از ماه، تماماً طلایی‌رنگ به روشی میان شاخه جوان درختان، زیر پنجره در آسمان غربی پاک، ملایم و همچنان درخشان می‌تابد»؛ «آسمان فیروزهای در میان شاخ و برگ‌های درختان پیداست» (همان، ص. ۵۹، ۵۸).

بونین با خلق آثاری چون روزهای اهریمنی استعداد درخشان سرزمن مادری خود را به عرصه ظهر گذاشت. آ.ت. تواردوفسکی^{۵۷} (۱۹۰۱-۱۹۷۱) شاعر سده بیستم روسیه معتقد است «کمتر کسی مانند او استعداد درخشان خود را مدیون سرزمنیش می‌داند و کمتر کسی مانند او این چنین وابسته به وطن خویش است. قلب او تا حد درد، برای میهنش می‌تپید» (Твардовский, 1965, c. 11).

از این استعداد درخشنان، درک زیبایی و دردوانده، ساشا چورنی در شعر اهدایی اش در سال ۱۹۲۰ به بونین «به پاس خدمت باعزم به زیبایی»، «به خاطر نغمه‌های دقیق» و «اوج معنویت» سخن می‌گوید:

«سپاس گویم شما را به خاطر نغمه‌های دقیق
به پاس خدمت باعزم به زیبایی ...
در چنگال خشم رو به رشد و لاعلاج

حالا چه سرد و خلوت است، در اوج معنویت!» (Minaev, 2018, c. 180)

در کنار این طبیعت روح‌انگیز، خوانته با طوفان، رعدوبرق، برف زمستان سرد هم مواجهه است که با رویدادهای پساقلاب اکبر همسوست و آرامش زندگی گذشته با این طوفان‌ها دست و پنجه نرم می‌کنند. زمانی که قهرمان لیریک اندوهگین است، احساس می‌کند که آسمان هم رنگ خاکستری است و واژه‌ها سرد و غمگین‌اند: «آسمان از ابتدای صبح خاکستری است، بعد از ظهر باران بود و شب هم رگبار» (بونین، ۲۰۰۴، ترجمه یحیی‌پور و محبوب‌زاده، ۱۴۰۰، ص. ۷۴). انتخاب مکان قرارگیری چریزویچایکا و توصیف انعکاس پرچم سرخ روی آسفالت خیس آغشته به خون مقابله آن بی‌دلیل نیست: «در مقابل مجسمه، چریزویچایکا قرار دارد، روی آسفالت خیس آغشته به خون لخته انعکاسی از پرچم‌های سرخ دیده می‌شود که به دلیل باران آویخته و به شدت نفرت‌انگیز به نظر می‌رسد» (همان، ص. ۷۵).

نویسنده با توصیف وضع ظاهری ارتش سرخ، اعدام و تیرباران‌های مکرر و اوضاعِ رو به وحامت کشور، به امید خود برای بازگشت روسیه به دوران اوج و شکوفایی گذشته، پایان می‌دهد.

۹. نتیجه

با بررسی روزهای امریمنی به این نتیجه می‌رسیم که ایده اصلی نویسنده در آن، مخالفت با هرگونه خشونت و بی‌عدالتی است. برای نویسنده فرقی نمی‌کند خشونت از جانب «خودی» است یا «دیگری». از نظر او خشونت به هر شکلی، در هر صورت محکوم است. از طرف دیگر حفظ ارزش‌های سنتی، انسانی - فرهنگی، زبان و ادبیات ملت روسیه (خودی) برای او بسیار حائز اهمیت است. از نظر ایوان بونین مردم روسیه بی‌آنکه متوجه باشند توسط سران

کمونیست به بازی گرفته شدند و شادی‌های احساسی روزهای پس انقلاب در واقع گذرا بوده و آن‌ها همانطور که نویسنده در یکی از اشعارش اشاره می‌کند، به عبارتی «شادمانه» با سtan خود زیباترین داشته‌های خود یعنی سنت، کرامت انسانی، زبان و ادبیات خود را به گور سپردند: «شوخی شوخی، شادمانه در تابوت مرگمان خزیدیم». او نتیجه انقلاب اکابر را نابودی دین، فرهنگ، فضایل اخلاقی، ناهنجاری‌های اجتماعی، ازبین رفتن زبان مردمی که، پوشکین‌ها و لف تالستوی‌ها را به مردم روسیه اهدا کردند، می‌داند. نویسنده روزهای اهریمنی خود را به منزله فردی بیگانه در تحولات انقلاب، یک روشنفکر، پیرو سنت، روسیه قدیمی، بهادرنده زیبایی و مدافع فرهنگ قلمداد می‌کند.

از این‌رو، واژگان روزهای اهریمنی بونین را می‌توان به دو گروه خودی (غیر انقلابی) و بیگانه (انقلابی) تقسیک کرد. واژگان گروه خودی مظہر معنویت، شفافیت، آرامش و نظم است، ولی واژگان گروه بیگانه دارای ترکیب‌های معنایی منفی، مانند: نفرین شده، رشوه‌خواری، اخاذی، میخوارگی، انحلال، سقوط، مرگ، نابودی، قانون‌شکنی، تاریکی، کذب، مسخرگی، حماقت و غیره هستند.

۱. پی‌نوشت‌ها

- 1 Иван Алексеевич Бунин (Ivan Alekseevich Bunin)
- 2 «Жизнь Арсеньева» («Zhizn Arseneyeva»)
- 3 «Окайяные дни» («Okajannyye dni»)
- 4 Кочетов В.П. (Kochetov V.P.)
- 5 Михайлов О.Н. (Mihajlov O.N.)
- 6 Ильинский И.М. (Il'inskij I.M.)
- 7 Морозов С.Н. (Morozov S.N.)
- 8 Бакунцев А. В. (Bakuncev A. V.)
- 9 Пономарёв Е.Р. (Ponomarjov E.R.)
- 10 «Возрождение» («Vozrozhdenie»)
- 11 Petropolis
- 12 Каплан (Kaplan)
- 13 Роман Борисович Гуль (Roman Borisovich Gul')

رامان گول (۱۸۹۶-۱۹۸۶) نویسنده، خبرنگار، نویسنده سیاسی - اجتماعی، سردبیر، ناشر، مورخ، منتقد، سرگذشت‌نامه‌نویس و فعال اجتماعی سده بیستم روسیه بود. بعد از انقلاب در جنگ داخلی روسیه، عضو ارتش سفید بود. بعدها به امریکا مهاجرت کرد و در دانشگاه‌های امریکا تدریس می‌کرد.

- 14 «Я унёс Россию» (Ja unjos Rossiju)»

- روزنامه اجتماعی سیاسی روسیه که از ۱۸۶۳ تا مارس ۱۹۱۸ در مسکو منتشر می شد.
- 15 Саша Чёрный (Sasha Chjornyj)
 16 «Русские ведомости» («Russkie vedomosti»)
- در روسیه پیش از انقلاب اکتبر و تا سال ۱۹۱۸ تقویم میلادی قدیم رایج بود. نویسنده با توجه به مخالفتش با انقلاب اکتبر، تاریخ ها را در روزهای هریمنی بر اساس گاهشمار ژولینی آورده است.
- 17 «Власть Народа» («Vlast' Naroda»)
 18 «Русская Мысль» («Russkaja Mysl'»)
 19 «Известия» («Izvestija»)
 20 Одесса (Odessa)
 21 Крыжицкий С. (Kryzhickij S.)
 22 Примочкина Н.Н. (Primochkina N.N.)
 23 Мальцев Ю.В. (Mal'cev Ju.V.)
 24 Эберт К. (Jeber K.)
 25 Ошар К. (Oshar K.)
 26 Георгиевский А.С. (Georgievskij A.S.)
 27 Клинг О. (Kling O.)
 28 Хёнцش Ф. (Hjonch F.)
 29 Риникер Д. (Riniker D.)
 30 Старый стиль (Staryj stil')
- ۳۱ Новый стиль (Novyj stil')
- ۳۲ منظور از «هجوم آلمانها»، اشاره است به کارشکنی و خرابکاری دولتمردان آلمانی علیه تزار روسیه و کمک آنها به لینین برای انتقالش از سوئیس به پیتراغراد.
- 33 Симферополь (Simferopol')
 34 Чудь (Chud')
- نام قدیمی تعدادی از قبایل و ملل که به طور معمول از گروه فنلاندی - پریمالتسکی و جامعه فنلاندی - اوگورسکی بودند.
- 35 Сергий Радонежский (Sergij Radonezhskij)
- اشارة است به سرگئی رایبنزکی، راهب اعظم روس کهن که بنیانگذار صومعه های بسیاری در روسیه قدیم بود. او در ارتقای معنوی مردم روسیه نقش بزرگ داشت.
- 36 Емелька Пугачёв (Emel'ka Pugachev)
- ایمیلکا پوگاچف یا همان ایمیلیان ایوانوویچ پوگاچف (۱۷۷۵-۱۷۴۲)، رهبر جنگی دهقانان روسیه طی سال های ۱۷۷۳ تا ۱۷۷۵ بود.
- 37 Ржевский Л. (Rzhevskij L.)
- ل.د. رژفسکی (۱۹۸۶-۱۹۰۳)، نویسنده و منتقد ادبی روسیه است که در سال ۱۹۴۴ پس از پایان جنگ جهانی دوم ابتدا در آلمان و سپس سال ۱۹۶۳ به امریکا مهاجرت کرد و از نویسندهای دور دوم

مهاجرت است.

38 «Нечаянная Радость» («Nechajannaja Radost'»)

39 «атаман» («ataman»)

عنوان اوکراینی که برای رهبران و سرکردگان نیروهای قزاق در امپراتوری روسیه به کار می‌رفت.

اصل کلمه ترکی و به معنای رئیس و سرکرده است.

40 Ривкин (Rivkin)

41 Аршин (arshin)

واحد قدیمی سنجش طول روسی معادل ۳۵.۵ سانتی‌متر.

42 Чувашские (chuvashtskie)

بکی از قوم‌های ترکتبار ساکن منطقه ولگا سیبری که امروزه ساکن جمهوری خودمختار چواشستان

همستند.

٤٢ . موردovskie : یکی از جمهوری‌های روسیه که پایتخت آن سارانسک است.

44 Горький М. (Gor'kij M.)

45 Брюсов В.Я. (Brjusov V.Ja.)

46 Блок А.А. (Blok A.A.)

47 Маяковский В.В. (Majakovskij V.V.)

48 Андреев Л.Н. (Andreev L.N.)

٤٩ Anatema» («Anatjema») : اثری از لئونید آندریف.

50 Андрей Белый (Andrej Belyj)

51 Игорь Северянин (Igor' Severjanin)

52 Толстой Л. (Tolstoj L.)

53 Пушкин А. (Pushkin A.)

54 Тверь (Tver')

55 Тверская (Tverskaja)

56 «Боже, как грустна моя Россия!»

این عبارت اشاره دارد به زمزمه پوشکین، پس از آنکه گوگول «نفوس مردّه» خود را برای او خواند.

اصل عبارت:

«Боже, как грустна наша Россия!» («خدای من، چقدر روسیه ما محزون است!»)

57 Твардовский А.Т. (Tvardski A.T.)

۱۱. منابع

• بونین، ای. (۲۰۰۴). روزهای امریمنی. ترجمه م. یحیی‌پور و س. محبوب‌زاده (۱۴۰۰).

تهران: انتشارات دانشگاه تهران.

- علوی، ب. (۱۳۷۷). روایت. تهران: نگاه.
- یحیی‌پور، م. (۱۳۹۹). ایوان بونین و مشرق‌زمین. تهران: انتشارات دانشگاه تهران.
- Бакунцев, А.В. (2013). "Окайанные дни": особенности работы И.А. Бунина с фактическим материалом // Вестник Московского университета. Серия 10. Журналистика. №4. С. 22-36.
- Гуль, Р. (1981). Я унёс Россию: Апология эмиграции: в 3 т., Т. I., Нью-Йорк: Мост, 1981—1989.
- Ильинский, И.М. (2009). О Бунине: статьи, интервью, выступления, М.: Изд-во Моск. гуманит. ун-та,. — 94 с.
- Колобаева, Л.А. (2000). Проза И.А.Бунина: В помощь преподавателям, М.: Изд-во МГУ.
- Манчук, Г. (2013). Образы дворянских усадеб в творчестве И.А. Бунина как духовные очаги русской культуры. Исследовательский Журнал Русского Языка и Литературы, 1(2), 23-38. извлечено от <http://www.journaliarll.ir/index.php/iarll/article/view/article-1-30-en.html>.
- Минаев, Д.М. (2017). (составитель-редактор), Вестник Бунинского общества России // Поэзия бунинианы, выпуск № 3. С. 138-180, М.: Бунинское общество России.
- Морозов, С.Н. (2017). История подготовки Собрания сочинений И.А. Бунина в издательстве «Петрополис» (по материалам переписки), Литературный факт. № 5, С. 248-265.
- Моторин, А. (2015). Духовное направление в творчестве И.А. Бунина. Исследовательский Журнал Русского Языка и Литературы, 3(1), 55-75. извлечено от <http://www.journaliarll.ir/index.php/iarll/article/view/99>.
- Муромцева-Бунина, В.Н. (2007). Жизнь Бунина. Беседы с памятью / Вера Муромцева-Бунина; вступ. Ст., примеч. А.К. Бабореко — М.: Изд-во «Вагриус», — 512 с.; ил.

تحلیل گفتمان «خودی» و...
مرضیه یحیی‌پور و همکاران

- Пономарёв, Е.Р. (2019). «Окайанные дни» И.А. Бунина: История текста // Русская литература. № 3. С. 196-210.
- Риникер, Даниэль (2001). «Окайанные дни» как часть творческого наследия И. А. Бунина, с. 1-26// Иван Бунин. PRO et Contra. СПб., 629 с.
- Твардовский, А.Т. (1965). *O Бунине*// Бунин И.А. Собр. соч.: В 9-ти т., т. 1, Москва.,
- Яхъяпур, Марзие (Yahyapour Marzieh), Махбубзадех Сара, Токарев Григорий Валериевич, Тема родины в «Окайанных днях» И.А. Бунина и «Чудесе в решете» Мухаммада-Али Джамальзаде// «Гуманитарные исследования», Астрахань (Россия), 2017, № 3 (63). С. 136-141.

References

- Alavi, B. (1998). *Narration*. Tehran: Negah . [In Persian]
- Bakuncev, A.V. (2013). "Okajannye dni": osobennosti raboty I.A. Bunina s fakticheskim materialom // Vestnik Moskovskogo universiteta. Serija 10. Zhurnalistika . №4. S. 22-36. [In Russian].
- Bunin, I.A. (2004). *Okajannye dni* // In translation: Yahyapour, Marzieh and Sara Mahboobzadeh (2020), "Cursed Days", University of Tehran Press, Tehran, Iran. [In Persian]
- Gul', R. (1981). *Ja unjos Rossiju: Apologija jemigracii: v 3 t., T. I.*, N'ju-Jork: Most, 1981—1989. [In Russian]
- Il'inskij, I.M. (2009). *O Bunine: stat'i, interv'ju, vystuplenija*, M.: Izd vo Mosk. gumanit. un ta, — 94 s. [In Russian]
- Kolobaeva, L.A. (2000). *Proza I.A.Bunina: V pomoshh' prepodavateljam*, M.: Izd-vo MGU., [In Russian]
- Manchuk, G. (2013). *Obrazy dvorjanskikh usadeb v tvorchestve I.A. Bunina kak duhovnye ochagi russkoj kul'tury*. Issledovatel'skij Zhurnal Russkogo Jazyka i Literatury, 1(2), 23-38. izvlecheno ot <http://www.journaliarll.ir>

[/index.php/iarll/article/view/article-1-30-en.html](http://www.journaliarll.ir/index.php/iarll/article/view/article-1-30-en.html). [In Russian]

- Minaev, D.M. (2017). (sostavitel'-redaktor), *Vestnik Buninskogo obshhestva Rossii // Pojezija buniniany, vypusk № 3.* S. 138-180, M.: Buninskoe obshhestvo Rossii. [In Russian]
- Morozov, S.N. (2017). *Istorija podgotovki Sobranija sochinenij I.A. Bunina v izdatel'stve «Petropolis» (po materialam perepiski)*, Literaturnyj fakt. № 5, S. 248-265. [In Russian]
- Motorin, A. (2015). *Duhovnoe napravlenie v tvorchestve I.A. Bunina*. Issledovatel'skij Zhurnal Russkogo Jazyka i Literatury, 3(1), 55-75. izvlecheno ot <http://www.journaliarll.ir/index.php/iarll/article/view/99>. [In Russian]
- Muromceva-Bunina, V.N. (2007). *Zhizn' Bunina. Besedy s pamjat'ju / Vera Muromceva-Bunina; vstup. St., primech. A.K. Baboreko — M.: Izd vo «Vagrius», — 512 s.; il.* [In Russian]
- Ponomarov, E.R. (2019). «*Okajannyе dni*» I.A. Bunina: *Istorija teksta // Russkaja literatura.* № 3. S. 196-210. [In Russian]
- Riniker, Danijel' (2001). «*Okajannyе dni*» kak chast' tvorcheskogo nasledija I. A. Bunina, s. 1-26// Ivan Bunin. PRO et Contra. SPb., 629 s. [In Russian]
- Tvardovskij, A.T. *O Bunine// Bunin I.A. Sobr. soch.: V 9-ti t., t. 1*, Moskva, 1965. [In Russian]
- Yahyapour M., Mahbubzadeh, S. & Tokarev Grigorij Valerievic (2017). *Tema rodiny v «Okajannyе dnjah» I.A. Bunina i «Chudese v reshete» Mohammad-Ali Dzhamal'zadell* «Gumanitarnye issledovanija», Astrahan' (Rossija), , 3(63). S. 136-141. [In Russian]
- Yahyapour, M. (2020), *Ivan Bonin and Mashreqzamin*. 4th edition, University of Tehran Press, Tehran, Iran [In Persian]